

KONSTRUKSJONEN AV GALLIONEN PÅ SEILSKIP

Februar 2007

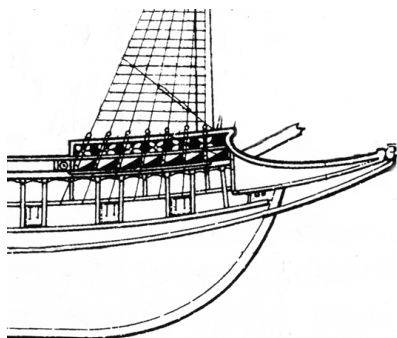
Ståle Sannerud

I den senere tid har jeg opplevd at folk har hatt problemer med å få galleonen på sine skipsmodeller til å se riktig ut. Gallionen er altså den rikt dekorerte "snabelen" som sitter helt foran på skroget, hvis hovedformål later til å være å gi gallionsfiguren et sted å sitte.

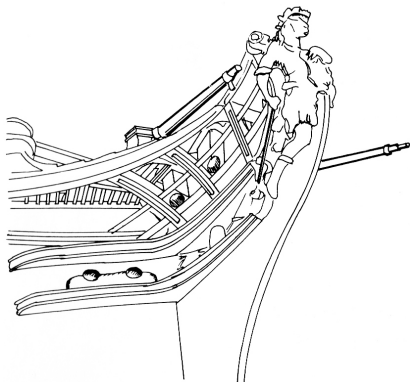
Når man ser på en sidetegning av et seilskip fremstår den strukturen som et sammensurium av linjer og streker som krummer alle vegne, og som kan skremme vannet av enhver modellbygger in spe. Lettere blir det ikke som man på for eksempel byggesettet av *Norske Løve* blir presentert med to biter av utfrest kryssfiner og får beskjed om å bøye det til så det passer!

Det kan derfor være på sin plass å ta en liten gjennomgang av gallionen, hvorfor den er der og hvordan den faktisk er bygget opp. Det er faktisk svært mye lettere enn man kan få inntrykk av!

Gallionen dukket først opp midt på 1500-tallet omtrent, samtidig med galleonen (med e altså), altså seilskip av det slaget som den spanske armada og Sir Francis Drake og d'herrer fartet rundt i. Ett av særtegnene ved denne skipstyper var nettopp at de hadde gallion — en lav plattform som stakk ut fra baugen på skipet og ble brukt som hjelp når man skulle håndtere fokka og seilet på baugsprydet.

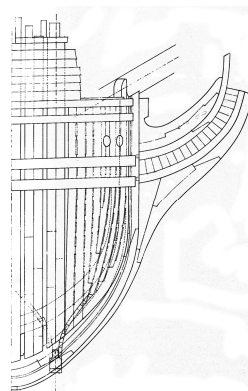
GALLEON, CA 1610. GALLIONEN ER EN LANG, LAV TREKANTET PLATTFORM SOM LØPER FRA FREMKANT AV BAKKEN OG FREMOVER.

FULLT UTVIKLET GALLION SLIK DEN VAR FRA CA 1700 OG FREMOVER, SETT SKRÅTT NEDENFRA. (LAVERY)

Denne lave plattformen viste seg å være problematisk i høy sjø, og utover på 1600-tallet ble den kortere og ble også flyttet oppover etter hvert som skipene ble høyere. Normalt var selve plattformen på høyde med øverste batteridekk, og den var plassert på toppen av et rikt dekorert "gitterverk" bestående av loddrette gallionstømre og noenlunde vannrette, kurvede gallionsribber. Og det er dette gitterverket som er hele vår hodepine.

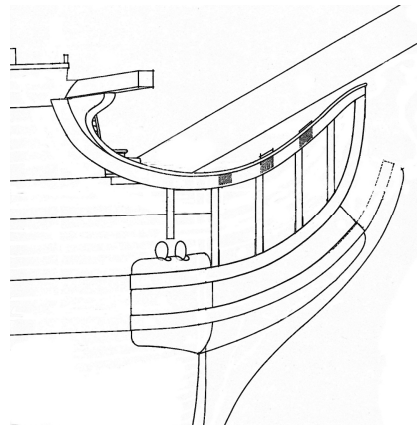
La oss først se på selve skrogkonstruksjonen, slik den ser ut før man begynner å bygge opp den dekorative gallionsstrukturen:

LINJESKIP, CA 1780. DU SER DET UTSTIKKENDE "SKJEGGET" SOM GALLIONSFIGUREN SKAL MONTERES PÅ. (BOUDRIOT)

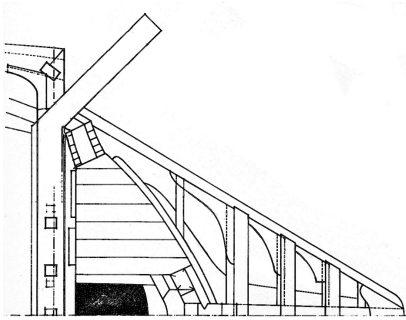
Merk hvordan det er et lite åpent dekk foran skottet som avslutter bakken, dette dekket er halvrundt. Gallionen bygger ut dette dekket i forkant. Skjegget er dessuten støttet opp sidelengs av to svært solide gallionsknær, under ankerklyssene, du ser disse i bildet nede til venstre. Disse to knærne definerer den nedre kanten av gallionen.

Den bærende konstruksjonen i gallionen består av den øvre gallionsribben og tre til fem vertikale gallionstømre som holder den oppe. Dersom vi nå monterer på disse, samt de nevnte knærne, på konstruksjonstegningen vår ser det slik ut:

BAUG, PÅMONTERT GALLIONSKNÆR, ØVERSTE GALLIONSRIBBE OG GALLIONSTØMRE. (BOUDRIOT)

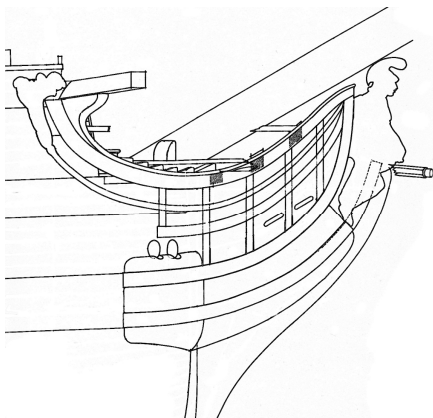
Ser vi på det ovenfra blir det klarere:

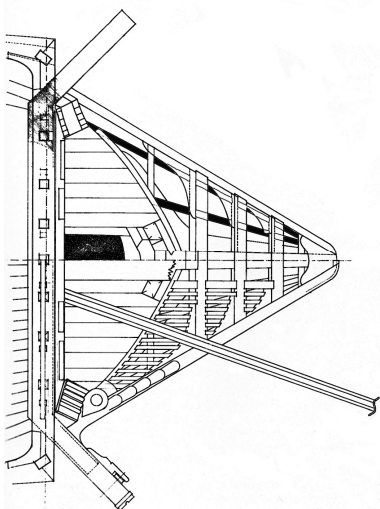
GALLION, SETT OVENFRA. MERK OGSÅ BJELKENE SOM FORBINDER DE TO SIDENE AV GALLIONEN, OG KNÆRNE SOM STØTTER DEM I AKTERKANT. (BOUDRIOT)

Det som er verdt å merke seg her er at ribben løper i den dønn rett linje fra spissen av gallionen og bakover til hjørnene av bakken! Ikkeno' hokuspokus altså — denne delen kan man sage ut av en bit kryssfiner uten problemer.

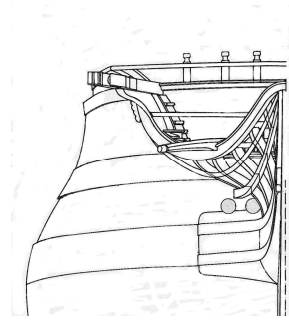
Dersom vi nå setter på de to siste, rent dekorative, gallionsribbene så forandrer faktisk ikke bildet seg så mye — de løper nemlig også i rett linje fra gallionens fremkant og bakover til skroget (hvor de eventuelt fortsetter bak- og oppover som en rent påspikret pyntelist).

KOMPLETT OPPBYGGET GALLION (BOUDRIOT)

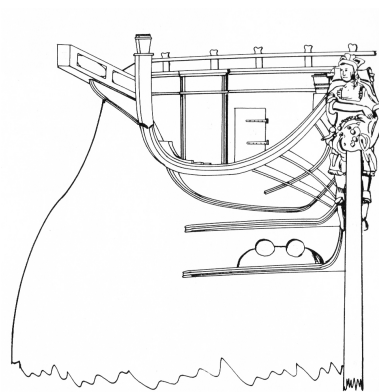

MERK HVORDAN DE TO NEDRE RIBBENE (I SVART) OGSÅ LØPER I RETT LINJE. NEDERSTE DEL VISER HVORDAN GALLIONSPLATTFORMEN ER UTSTYRT MED LEKTER Å GÅ PÅ. TRELLVERK KUNNE OGSÅ FOREKOMME. MERK OGSÅ FOKKEHALSBOMMEN SOM STIKKER UT. (BOUDRIOT)

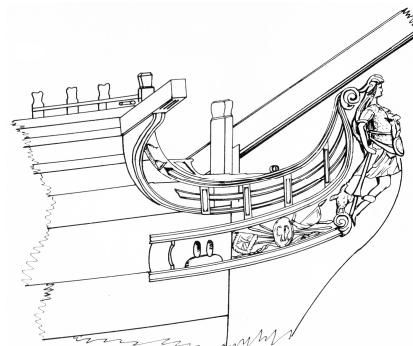

SETT FORFRA. MERK DEN BUEDE V-FORMEN PÅ GALLIONSTØMRENE. (BOUDRIOT)

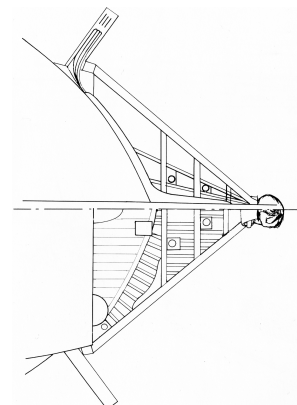
Så langt har vi sett på et fransk 74-kanoners skip fra ca 1780 (Boudriot, *The 74-gun ship*). Dersom vi ser på et engelsk skip fra omtrent samme tid (1760) er det visse detaljforskjeller, men hovedkonstruksjonen er den samme (Lavery, *Anatomy of the ship: The 74-gun ship Bellona*):

ENGELSK GALLION, FORFRA. GALLIONSTØMRENE KRUMMER MOTSATT VEI AV DE FRANSKE; HER VAR DET MYE VARIASJON UTE OG GIKK. (LAVERY)

KOMPLETT OPPBYGGET ENGELSK GALLION, LENGRE OG GRUNNERE Å SE PÅ ENN DEN FRANSKE (LAVERY)

ENGELSK GALLION, OVENFRA. MERK TOALETT-SETENE UTE PÅ GALLEONEN (LAVERY)